

år«. Det er et synspunkt, som bærer hele fremstillingen, men det er et synspunkt, som ikke ubetinget accepteres af alle i dag.

Axel Bolvig

Kring korstågen till Finland. Ett urval uppsatser tillägnat Jarl Gallén på hans sextioårsdag den 23 maj 1968. Red. av Kaj Mikander. Helsingfors, 1968. - 236 s.

Den föreliggande samlingen av uppsatser innehåller dels översättningar från finska, dels nytryck av redan publicerade uppsatser på svenska. Till sistnämnda kategori hör Erik Anthoni: Korstågstiden och dess innebörd. (Jfr. vad professor Anthoni senare framfört härtill i kapitel III av sin bok *Finlands medeltida frälse och 1500-talsadel*, Skrifter utgivna av Svenska Litteratursällskapet i Finland 442, 1970.) Detta försök till syntes kunde också ha bildat inledningen till de övriga bidragen i volymen. De tidigaste frågekomplexen hänför sig till danska annalotiser rörande tåg till Finland 1191 och 1202: det är en uppsats av J. W. Ruuth från 1911 som här blivit nytryckt. Jfr. Ervin Nielsen, *Har danskarna företagit korståg till Finland?* *Historisk Tidskrift för Finland* 1972, 140-145. Innehållsligt närmast hithörande är Gunvor Kerkkonens värdefulla uppsats: *De danska korstågens hamnar i Finland*, tidigare publicerad 1952, på grundval av den senare forskningen med detta nytryck infogad i ett nytt sammanhang. Koncentration på dessa problem omkring år 1200 och vidare utblickar till Östersjöländernas gemensamma problematik kunde sannolikt ge goda resultat också framdeles. Två finska språkundersökningar, av Lauri Posti och Aulis Oja, öppnar här nya möjligheter. Därmed kan man också bättre motivera att ta del av Gabriel Reins uppsats från år 1839: *Biskop Thomas och Finland i hans tid*. Denna inledande vinjett i den föreliggande volymen är på så sätt inte bara av historiografiskt intresse. Jarl Galléns egen uppsats: »Åbo förstörelse 1198« hör också till denna grupp.

I övrigt medtas en artikel om 1200-talets kristningshistoria av G. A. Donner (missionen bland tavasterna, ur *Finska Kyrkohistoriska Samfundets handlingar* 1930) samt den värdefulla hittills endast på finska publicerade undersökningen av Kauko Pirinen, *Den kyrkliga organisationen av det finska missionsområdet* (förut publicerad 1955), kanske i sina aspekter det mest omfattande av alla de publicerade bidragen, och med värdefulla litteraturhänvisningar. Som komplettering härtill kan man studera Seppo Suvantos också endast på finska (1967) publicerade föredrag, *Birger Jarls livsverk*, samt Jarl Galléns uppsats *Kring Birger Jarl och andra korståget till Finland* ur *HT för Finland* 1966.

Som framgår av de nämnda titlarna, är S:t Eriksproblematiken utelämnad. Titeln hänvisar alltså inte till sådana företeelser som traditionen kallat »korståg«, utan endast till sådana korståg och jämförbara expeditioner, som den moderna forskningen betecknar med detta begrepp. Festskriftens redaktörer har gått pragmatiskt till väga vid sitt urval och avstår helt från bidrag som belyser ideologiska eller idéhistoriska aspekter på korstågen, i den mån dessa inte framkommer implicit (ett undantag utgör blott professor Anthonis bidrag). Med denna begränsning för ögonen är den lilla festskriften utmärkt nyttig och användbar.

Tore Nyberg